

Krása nevědomosti

Všichni jsme již na facebooku a dalších sociálních sítích viděli mnoho videí s tlumočnickými.

Kontroverzní rádoby tlumočnick z pohřbu Nelsona Mandely se stal mezinárodním vtípem. Je jasné, že tlumočil někdo, koho za tlumočnicka vlastně ani považovat nelze. Krátce nato se ale v USA stali terčem posměchu i kvalifikovaní tlumočnicki, kteří odvádějí profesionální a poctivou práci. Někdy byli zesměšňováni, jindy vyzdvihovali pro „krásu“ svého projevu. Tyto příklady ukazují, jak zkreslené může být vnímání znakového jazyka a tlumočení ze strany většinové veřejnosti. Lidé, kteří se neorientují v problematice týkající se komunity Neslyšících, znakového jazyka a jeho

tlumočení, obvykle komentují zvláštnost výrazné mimiky, velkou vizuální výraznost tlumočnicka nebo to, jak odvádí pozornost od slyšícího mluvčího. Mnozí lidé zastávají názor, že by stačilo přidat v televizi třeba jen titulky místo tlumočnicka, který je ruší. My ovšem víme, že neslyšící lidé mají právo na informace v jejich rodném jazyce. Mnoho slyšících také vnímá

jen pohyby našich rukou a myslí si, že se jedná o určitý druh pantomimy nebo krásné umělecké formy. Znakové jazyky jsou krásné, to je pravda. Stejně jako čeština, angličtina, francouzština či jakýkoli jiný jazyk. Každý jazyk totiž dokáže vyjádřit celou škálu emocí a myšlenek a jeho účelem je srozumitelná komunikace. Znakové jazyky nemají být jenom „krásné umění“, ale slouží jako prostředek k dorozumění se. Věřím, že znakový jazyk přestane být něčím rušivým na jedné straně nebo něčím exotickým na straně druhé. Přeji si, aby se méně pozornosti věnovalo „kráse“ jazyka a více pozornosti kulturním a jazykovým právům Neslyšících.

Tim Curry, M.S.

Změny ve školském zákoně: vzdělávání uživatelů českého znakového jazyka

Zainteresovaní čtenáři vědí, že ačkoli se už od roku 2011 žáci se sluchovým postižením u maturit dělí na ty, kteří komunikují primárně v češtině (řadí se do skupin označovaných jako SPI a SPII), a na ty, kteří komunikují primárně v českém znakovém jazyce (řadí se do skupiny SPIII), žádná obecně uznávaná a uplatňovaná pravidla pro vzdělávání uživatelů českého znakového jazyka u nás dosud neexistovala.

Toto změnila nedávno schválená novela školského zákona, která vedle toho, že celkově výrazným způsobem mění pravidla pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními potřebami, poprvé v naší historii explicitně stanovuje podmínky právě pro vzdělávání uživatelů českého znakového jazyka. Konkrétně v § 16, odst. 7 stojí: „Podpůrná opatření při vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta, který nemůže vnímat řeč sluchem, se volí tak, aby bylo zajištěno vzdělávání v komunikačním systému neslyšících a hluchoslepých osob, který odpovídá potřebám dítěte, žáka nebo studenta. Žákům a studentům vzdělávaným v českém znakovém jazyce se souběžně poskytuje vzdělávání také v psaném českém jazyce,

příčemž znalost českého jazyka si tyto žáci a studenti osvojují metodami používanými při výuce českého jazyka jako cizího jazyka. Využívá-li škola nebo školské zařízení tlumočnicka českého znakového jazyka, zajistí, aby jeho činnost vykonávala osoba, která prokáže vzdělání, nebo praxi a vzdělání, jimiž získala znalost českého znakového jazyka na úrovni rodilého mluvčího a tlumočnické dovednosti na úrovni umožňující plnohodnotné vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta.“

Další z mnoha důležitých změn je, že mezi podpůrná opatření je nově zařazeno „využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící...“ (§ 16, odst. 2, písmeno h).

Zmíněné části zákona mají vstoupit v platnost 1. 9. 2016. Do té doby je potřeba nejen připravit příslušné vyhlášky a zajistit dostatek kvalifikovaných pracovníků, ale hlavně zásadním způsobem změnit smýšlení osob zodpovědných za vzdělávání těchto dětí, žáků a studentů. Jen tak se podaří změnit celý systém jejich vzdělávání do podoby vymezené aktuálním zněním školského zákona.

Mgr. Andrea Hudáková, Ph.D.